

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишно 20 франака у злату, на по годину 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

Објава Министарства Војног

На основу чл. 24., а у вези са чл. чл. 38., 68., 85. и т. 5. чл. 225. Закона о Устројству Војске, овим се објављује, да ће се рекрутска вјежбања, као и десечарски и воднички курсови, ове године извршити између 29. априла и 15. децембра. Поједини обвезници пролажења ових вјежбања имају се пријављивати на мјеста, која ће за то на вријеме одредити Дивизијске Команде, у означеном року овим редом:

I. У четвртак 26. априла, у 10 сати
врије йодна:

сви приправници за десечарски чин, који су прошле, 1911. године, с успјехом свршили десечарски курс.

II. У недјељу, 29. априла, у 6 сати
врије йодна:

а) сви војници рекрутске класе, који у овој години навршују 19 година од рођења и који су прошле, 1911. године, имали извршити прво рекрутско вјежбање, који је било одложено;

б) сви они војници између 20 и 30 година од рођења, које дивизијске команде буду одредиле у састав извиђачких и пионерских чета, као и митраљешких одјела.

III. У недјељу, 27. маја у 6 сати
врије йодна:

сви они војници између 20 и 30 година од рођења, које Дивизијске Команде одреде за попуну артиљеријских и телеграфских трупа.

IV. У њонедјељак, 6. августа, у 6 сати
врије йодна:

сви они војници рекрутске класе, који у овој години навршују 18 година од рођења, и према томе подлежу пролажењу првог рекрутског вјежбања.

V. У недјељу, 19. августа, у 6 сати
врије йодна:

сви они војници, који ове године буду прошли оба рекрутска вјежбања и буду одређени за приправнике за десечарски чин.

VI. У недјељу, 14. октобра, у 6 сати
врије йодна:

сви десечари који буду одређени за приправнике за воднички чин.

Из канцеларије Кр. Министарства Војног, бр. рег. 1886, каб. 162. Цетиње, 30. марта 1912. године.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ Господар јуче изјутра је сишао на Ријеку дворским аутомобилом и истог се дана на Цетиње вратио.

— Њихова Краљ. Височанства Краљевић Насљедник и Књагиња Насљедница јуче послје подне доптовали су на Цетиње са Тополице, одакле је са Њима до Ријеке доптовала и Њено Кр. Височанство Књагињица Ксенија, која је код Њихових Краљ. Височанстава неколико дана на Тополици провела.

— Његово Краљ. Височанство Књаз Мирко у четвртак 5. ов. м. примао је на Цетињу честитања о свом рођен дану, а у вече је у Зетском Дому Цетињска Читаоница у част рођен дана свога високог покровитеља приредила свечану забаву са играчком.

— Г. др. Мих. Гавриловић, посланик Краљевине Србије, вратио се са краћег боравка у Улцињу.

— Г-ђа супруга овдашњег аустриског посланика г. барона Гизла од Гизлингена, која је ускршње празнике провела код својих у Бечу, вратила се у четвртак на Цетиње.

† Ђовани Пасколи

велики италијански pjesник

У освитку овогодишњег Ускреса Италију је снашао један велики удар: један од њених великих модерних pjesника, Ђовани Пасколи, умро је.

Пасколи је био прави народни pjesник, силан и јак да му премца није било, а нарочито у стиховима на латинском језику.

У Болонји, гдје је посљедње вријеме службовао, умро је живећи у највећој тишини и великој повучености и ако један од најпопуларнијих италијанских pjesника, који је тако успјешно дјеловао, да је од Амстердамске Академије стално награђиван као писац најбољих латинских pjesама, од којих му је посљедња „Химна Риму“ добила награду на конкурс у Риму и за вријеме јубиларних свечаности уједињења Италије са Каптола народно прочитана.

Рођен 31. децембра 1855. године у малом мјесту Сан Мауру, на имању богатог књаза Торлонија, гдје му је отац, Руђеро, био управник добара књажевих, Пасколи је своју младост провео на селу, у сред раскошне природе живећи сасвим безбрижно. Кад му је било 12 година познати зликовци му убише оца и многобројна породица Пасколијева једва успијеваше да се исхрани. Ускоро по том умријеше му старија сестра и мати, што младога Пасколија и његову браћу и сестре баца у праву биједу. Он ипак сврши гимназију, гдје је нарочито пажњу обраћао на латински и грчки језик. По свршеној гимназији пријави се за један конкурс, којим се у Болонји расписивао за питомце једног школског фонда. Успио је да буде изабран за питомца и одмах ступи на чувени болонјски универзитет, гдје је већ предавао Кардуђи, велики pjesник и будући пријатељ Пасколијев. Послије свршеног школовања Пасколи би постављен за средњошколског наставника и као такав предавао је у разним градовима Италије мучећи се јако, јер му је плата била мала, а он је имао неколико браће и сестара са собом. Послије неког времена успије да дође на болонјски универзитет за доцента класичних језика. До тог времена он је већ био штампао неколико збирки pjesама, које су му створиле глас великог pjesника. Године 1899. наименоваше га за редовног професора латинске књижевности на месинском универзитету. Из Месине би премјештен и Палермо, а из Палерма у Пизу. Године 1906. умрије слави професор и pjesник болонјског универзитета Ђузепе Кардуђи, присни пријатељ и негдашњи професор Пасколијев. Три су књижевника била узимана у комбинацију да замијене преминулог pjesника професора: Габриеле Д'Ануцио, Северино Ферари и Пасколи. Избор паде на Пасколија. Од 1906. па све до посљедњих дана свога живота, Пасколи је редовно држао предавања из италијанске књижевности многобројним слушаоцима болонјског универзитета.

Живио је веома скромно и повучено, волио је тишину и усамљеност и имао је веома мало интимних пријатеља. Све слободно вријеме проводио је у природи на селу, у својој вили у сеону Каstellвеккио, окружен својим двијема сестрама које су га до посљедњег часа његовале. Није марио за хучним животом варошким, нити је журио за популарношћу и књижевном славом. Реклама му је била одвратна, али су му књиге ипак доносили добрих прихода, које је он добрим дијелом употребљавао на разне добротворне сврхе. Волио је да општи са простим људима, са сиротином, са селјацима и њихове је разговоре и вајкања радо слушао. Политичка трвења су му била исто онако одвратна као и свака друга врева.

Што се његове поезије тиче, може се рећи, да је она огледало његовог живота: она носи исти карактер интимности, повучености, тишине, добродушности и сни-

сходљивости, те је према томе једна од најискренијих поезија.

Основна пак жица, која се провлачи кроз сву поезију његову, јесте безгранична, искрена љубав према природи и њеним љепотама и суштилно, спокојно осјећање тих љепота. Тај Пасколијев култ ка природи двојаког је поријекла. Прво му је поријекло у самим приликама у којима је pjesник одрасао, јер је дјетињство а и добар дио својих зрелих година провео у природи. Друго поријекло ваља тражити у његовим темељним класичним студијама: Пасколи је знао одлично грчки и био је најбољи живи латинист. Класични писци, ближи природи но модерни, имали су искреније и финије осјећање за њу, и та се искреност Пасколију нарочито свиђала.

Завољевши природу он је заволио и оне, који су с њом у непосредном додиру: селјаци, људе некомпјиковане и наивне. Задовољивши њих, он је заволио и њихове свакидање послове, њихове свакидање патње, њихове бриге, њихове наде, њихове срџбе.

Пасколи је велики pjesник ситних ствари, незнатних догађаја, свакидашњих појава. Он је велики упрошћавалац свих животних феномена, свих сложених осјећаја, свих замршених проблема. Без фразе, спокојно, он као да понавља Русовљев позив: Вратимо се природи.

Осим тога искреног и интензивног осјећања природе и љубави ка њој код Пасколија налазимо још један мирољубиви осјећај братства, узajамне помоћи и љубави. Тај осјећај произлази и оног првог: вратимо ли се, без позаирања, природи, ми ћемо у њој самој наћи на тај осјећај љубави ка сапаћеницима са којима живимо.

Живот бива све тежобнији, али то долази отуда што га ми компоикујемо. Упростимо га, па ћемо те тежобом улажити, изгледа да нам довикује Пасколи.

Италијани су попријекло гледали на свога великог pjesника због те његове повучености и неактивности, али су га ипак читали и дивили се његовим дирљивим, искреним pjesамама. Његова умјетност, у којој има нечега грчки некомпјикованог, непосредног удружења са необичном версификаторском вјештином освојала је његове сулеменике.

Ипак, пријекори публике утицали су на Пасколија, да изађе из своје ћутљиве повучености и даје доклони пажње нечувеној радној хуци која је се разлегала с краја на крај младе краљевине. Требало је бар за тренутак напустити своје аркадске снове и своје буколично располужење, па се придружити општој вреви и општој узрујаности. Млада краљевина се надчовјечанском снагом борила да нападне оно што је дугим роством изгубила, па је требало и песникову труда. Пасколи је то разумно и дао своју посљедњу збирку „Талијанске поеме“, која одбија од ранијих збирки, које, хронолошки, носе ове наслове „Wyrcae“, „Poemetti“, „Sekondi Poemetti“, „Canti di Castelvecchio“, „Odi es Inni“ и „Poemi Conviviali“.

Као литерарни критичар, Пасколи се нарочито бавио Дантеом, о чијој је „Божанственој Комедији“ изио сасвим оригинална и смјела тумачења.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Напредак Есперанта. Есперанто, вјештачки језик, који је измислио пољски Јеврејин доктор Заменхоф прије 25 година, учинио је за ово вријеме много успјеха. Данас се тим језиком бави око пола милиона људи. У цијеломе свијету има око 1.600 есперантских друштава, а само у Француској продано је прошле године преко 40.000 есперантских пропагаторских брошура и око 5.000 речника.

Нов Сјенкјевићев роман. Из Варшаве јављају, да Хенрик Сјенкјевић спрема да ове године, када се навршује 100 година од Наполеоновог похода на Русију, изда свој нови роман, који би био компликована слика Наполеоновог доба, његова похода на Русију, пожара Москве, повратка из Русије и битке народа код Лајпцига. Главни јунак би био кнез Понјатовски, велики војвода варшавски и

Наполеонов савезник у походу на Русију Евокаторски талент Сјенкјевићев, тако лијепо испољен у његовоме роману из римског живота „Quo Vadis“, јамчи нам, да ће велики пољски писац остати досједан својем таленту и умјети оцртати сву грандиозност и сву трагичност Наполеонове Епопеје.

„Макијевели“ на бугарском. Позната студиа Слободана Јовановића, редовног професора биоградског универзитета, Макијевели, преведена је на бугарски језик и штампана се у подлиску „Софијске Вечерње Поште“.

Кроз пустињу и прашуму. Милорад Јанковић, професор четврте гимназије у Биограду и дописник „Варшавског Курира“, превео је и издао најновији роман славног пољског писца Ханрика Сјенкјевића „Кроз пустињу и прашуму“, који је прије три мјесеца, кад је изашао у оригиналу, изазвао опште дивљење пољске штампе. Роман је намијењен школској омладини, али због ванредно умјетничких описа афричких пустиња и прашума радо се чита у опште. Морални значај овога дјела врло је велики тако, да му страна критика предвиђа популарност чувенога дјела „Робинсон Крузе“. Наша је омладина добила једно особито дјело и треба да га прочита. Цијена је књижици 3-50 перпера и може се добити код преводиоца и у књижарама. Дјело је украшено лијеним насловним листом од г. Јована Коњарека, наставника гимназије. И ми толико препоручујемо ово дјело нашој омладини, а и одраслији ће наћи у овом преводу Сјенкјевићева најновијег умотвора врло лијепе и поучне забаве.

† Ана Филозофова. У Петрограду је ових дана преминула Ана Филозофова, оснивачица добротворних установа у Русији. Што женске у Русији данас имају умних тековина и права, то имају да захвале тој ријеткој жени, која се одважно борила за права руских жена, па је и побједила. Њен први корак у јавност била је организација женских клубова, којима је био задатак да се боре против мужиштва. Што се многе племићске жене тада заузеле за еманципацију руских мужика, била је заслуга покојне Ане Филозофове. Но највећа њена заслуга била је то, што је израдила, да женске у Русији могу бити слушаоци на вишим школама. Послије је основала и недјељне школе за дјецу, подигла је јевтине станове за женске, створила је завод за шивење бјељог рубља, у ком су запослене хиљаде женских. Но њен фалантропски рад није се ограничио само на оснивање добротворних установа за женске. Кад је године 1873. владала неродица, купила је прилоге за гладни народ и организовавала је љекарску помоћ у крајевима, гдје је била невоља. Тек што се вратила оданде, почала је Ана Филозофова је заједно са познатом филантропкињама Трубинкомом и Стасовом оснивати нове институције за благостање женских. Основала је друштво за спасавање палих женских, за унапређивање мединских женских факултета, женских пољопривредних школа и т. д. Па и поред тога била је онањкана и оцрњена, те Ана Филозофова буде године 1879. изгнана из Русије, ма да се за њу код цара Александра II заузео њен муж, који је тада био генерални прокуратор. По повратку из изгнанства наставила је Ана Филозофова свој илеменита рад све до своје смрти, која је снашла у 74. г. Већ одавно је њено име било символ за илеменитост и човјекољубље. Успомена на ту велику Рускињу биће вазда дика и понос руске жене.

Прослава двадесетогодишњице. Литерарни и умјетнички кругови Варшаве прославили су ово дана двадесетогодишњицу књижевног рада најизражитијег представника модерне пољске поезије Казимира Пшерве-Тетмајера. Пшерве-Тетмајер је међу пољским савременим pjesницима најбољи виртуоз форме. Његова поезија подсећа на француске Парнасовце, пуна је натезних форми и највеће суштилности. Његове лијепе еротичне pjesме освојиле су пољску публику и учиниле га најпопуларнијим модерним пољским pjesником. У новије вријеме Тетмајер је покушао да у своје pjesме износи и по коју социјалну црту из жи-

вога пољскога народа. На прослави, коју је приредило варшавачко књижевнио и умјетничко друштво, поред свечаних говора и част pjesникову рецитовано је и неколико његових најбољих pjesама.

Спаситељке и класички језици. Француски часопис „Revue des Français“ покренуо је анкету о класичном образовању виђенијих књижевница француских. Ево неколико одговора, које је часопис добио: Госпођа Данијер Лагер, позната вулгаризаторка Ничеоових идеја у Француској, одговорила је да је учила латински, али да зна Бог зна како вична томе тешком језику. Марсал Тинер, позната романсијерка, нашла се чисто увријебена питањем да ли зна латински. „Не само да га знам, оговорила је она, већ ми је тај језик много и помогао у мојој књижевној каријери“. Удовица Катилла Мандеса исто је тако одговорила да је још од раног дјетинства учила латински. Млада адвокаткиња Јелена Мирополски зна латински и налази, да је изучавање истог неопходно свакој образованој дјевојци. Кћи покојнога Феликса Фора, бив. председника републике и сарадница старог француског часописа „Revue des deux mondes“ одговорила је, да је, без ичије помоћи, научила грчки и латински. Она чита врло лако све латинске писце, а од грчких Платона и Есхила. Ивон Сарсе, кћи славног позоришног критичара Сарсеја и жена Адолфа Бисона, која уређује веома распрострањени литерарно-породични недељни часопис „Les Annales“, вели, да је васпитана у класичном духу. Једино Жерар д’Увил, жена чувеног pjesника Едмона Ростана, признаје, да не зна ни грчки ни латински. Ово код ње зачуђава, јер она пише јединствено чистим класичним француским језиком. Од свих изгледа да је Жерар д’Увил била најискренија.

Главна поштанска статистика. Међународни биро свјетског поштанског савеза публиковао је прошлог мјесеца главну поштанску статистику за 1910. годину. Та статистика садржи податке о поштанском саобраћају 95 држава и колонија, са површином од 82, 4 милиони кв. километара и 1158, 5 милиона становника. Према тој статистици, број поштанских станица у реченим државама и колонијама у 1910. износио је 283.607, а персонал је било, у округлој цифри, 1,3 милиона чиновника. Број кореспонденције сваке врсте, прости и препоручене, у размјени унутрашњој и међународној повео се на 30 милиарда; обичнијих пакета на 707, 4 милиона; пошиљака са означеном вриједношћу на 73, 8 милиона; у износу од преко 67, 6 милиарда франака; упутница је било 741, 8 милиона, у износу од преко 39, 9 милиарда франака.

Стогодишњица препородитеља Истре. У уторак су истарски Хрвати прославили стогодишњицу зачетника хрватског народног покрета у Истри и неуморног будиоца народне свијести дра Јурја Добриле, који се родио 3. априла 1812. у малом селу Јежињу крај Тињана. Како је био од сиротних родитеља, једва се с тешким mukaма провукао кроз школе као изврстан ђак. У Карловцу је учио гимназију, а немајући средства морао је тамо пјешке путовати. Посветио се свештеничком позиву. Год. 1857. именован је за бискупа поречно-пуљског у Поречу. Он је препородио Истру рационално. Он је ударио темеље данашњем народном раду истарских Хрвата. Он је водио народну борбу у истарском сабору и бечком парламенту. Умро је 13. јануара 1882. год. у Трсту. Спомен његов још је неопходно жив у народу, и за то су истарски Хрвати врло свечано прославили у Тињану његову стогодишњицу. Вођа истарских Хрвата др. Матко Лагиња држао је том приликом свечани говор у славу народном препородитељу.

Умро словеначки књижевник. У Кршком је у петак умро тамоњи адвокат др. Јанес Менцингер, угледни словеначки књижевник. Родио се на Броду близу Бохињске Бистрице. Спада у ред првих словеначких новелиста. Народно-напредна странка словеначка губи у њему одлична члана.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Пјешачење као гимнастика

Учитељ гимнастике на пенсилванском универзитету В. Ц. Кромје, изразио се у једном свом напису о гимнастици, да се ходање може сматрати као једно од најбољих вјежбања тијела. Здрав човек, који се неколико сати дневно креће, имаће добар апетит и неће патити од затвора којега су последица шуљени. Људима, који се нијесу навикли на пјешачење и у том погледу им није тијело очеличено, Кромје не препоручује сувишно напрезање ходом. Они за то треба да се поступно вјежбају. Ходање је корисно по здравље у свако доба године, а нарочито ће повољно угјецати на великовозрасне сад с прољећа, послје дугих зимских сјела.

Утицај прашине на смртност

Једна од најновијих њемачких статистика о умрлим показује, да смртност људи, који по своје занимању морају да живе у прашини, износи просјечно 5 од 1000. Број смртних случајева зависи наравно од природе прашине. Минералне прашине које долазе од камена или порцулана, најмање су опасне; затијем долази прашина од гвожђа или олова. Најзад, као најопасније сматрају се прашине од дувана и — исто тако — индустријске прашине по радионицама, од перја, од коже, од вуне, памука и хартије.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

О употреби течног ђубрета у градини

Већ је опште позната ствар, да поврће најбоље успијева у оној земљи, која је ђубрена стајским ђубретом, па било оно скорашње, или старије — сагорело, то је свјешдно, јер неко поврће добро напредује, кад је земља ђубрена скорашњим, а друго опет кад је ђубрена сагорелим ђубретом. Стајско ђубре не подмирује само усјеве потребном храном, него оно и земљу сигни и загријева. Стога је стајско ђубре увијек било и увијек ће остати као најглавније, најбоље ђубре за ђубрење повртњака или градине (баште). Бива и то, да се при спремању, при преконпавању повртњака с прољећа није имало довољно потребног ђубрета које би се, одмах при преконпавању, као најподеснијем времену, могло употребити; или га је било мало, што ће се у напредовању извјесног поврћа преко љета, одмах моћи да примјети; или се напољетку, ако је била суша, употребљено суво ђубре није могло довољно распасти, па онда није могло на порашивање поврћа, као ђубре, ни довољно уплисивати, у ком је случају остало, до прве добре кише и невиђено. У свима тим случајевима помажемо се течним средствима за ђубрење. Велики уплив ових средстава, овог течног ђубрета, на бујније порашивање и јаче развијање поврћа, мало да ће бити познато, а још мање ће коме бити познато, како се и на који начин то течно ђубре с успјехом, без штете, употребљава, јер оно може бити и штетно, ако се, као што треба, не употреби.

Те ће бити сваком пољопривреднику бар познато, да жиле много преусишу течно, дакле већ растворено ђубре, и да оно одмах и много прије дјејствује на биљке, него оно суво, тврдо ђубре, које се тек кишом или заливањем најприје растворити, растопити и у течног претворити мора, да би га жиле, као биљну храну усисати могле. За вријеме суше, пак, течно ђубре душло више вриједи, јер ово уједно и храни и напаја, свјежи и оживљава дотично поврће.

Једно исто ђубре, не показује у сваком случају једнако дјејство. За успјех је најмеродавнији састав овог или оног ђубрета; исто се тако мора узети и земљин састав у обзир, па онда, рекао бих, и прије свега и само дотично поврће.

Највеће је дјејство показује на пропустљивој, pjesковитој, али поодовна обрађиваној земљи, па и овдје се често виђају добри успјеси употребом течног ђубрета.

Ми морамо строгог рачуна водити о тиме; којег и колико ђубрета подноси неко поврће? Тако напр. не поднесе никакво течно ђубре: пасуљ, боб, грашак и уопште сво махунасто биље. Ово поврће ђубрено тим ђубретом порашћује брзо и у стабло и лишће, а неће ни лукови, ни репе, ни мрква, ни першун, ни паштрнак, па и ниједно друго коријење, изузимајући целер и рен, коме течно ђубре баш годи. Док напротив, врло добро подносе течно ђубре: краставци, диње, тикве и тиквице, дулци итд. па и за њих треба угрбити право вријеме и удесити количину и јачину кад треба ђубрити.

Врло добро поднесе течно ђубре, па га у мромим приликама захтијевају: карфиол, купус, кељ, салата, спанаћ, целер, рен и јагоде. Ту не треба тако баш строго пазити ни на вријеме, ни на количину, Као течно ђубре употребљујемо стајско осок, било то чисто, или разблажену — према потреби. У недостатку осоке, можемо направити течно ђубре, кад говеђе, овче, кокошије, или голубије ђубре у води растворимо. Кокошије и голубије, ванредно је добро за ђубрење бостана, нарочито диња и краставаца.

Скорашње течно ђубре не смије се употребљавати; оно мора бити устојано, мора бити у неком виду преврело. Скорашње течно ђубре одвише је љуго, па за то га треба — за сваки случај — мало водом разблажити и оставити да се „устоји“ да преври и онда је за то поврће и храна и мелем. За превирање тога ђубрета треба имати отворене каце, чаброве итд. За његово прављење од говеђе балеге и осталог наведеног ђубрета, најбоља је кишница и речена вода и тек у недостатку ове, можемо узети бунарску воду. Смјесу треба чешће ми-

јешати, да се храниви дијелови из ђубрета што боље издвоје и да их вода што боље прими. Пошто ова течност 4—6 дана престоји, може се с успјехом употребити. Увијек треба у кацу додати ђубрета и доливати воде, па ћемо онда у свако доба имати готовог течног ђубрета за ђубрење, односно за залијевање.

При употреби овог течног ђубрета не треба ни претјеривати. У недељу дана једанпут, највише двапут, можемо га употребити, ако је мјешавина јака, а ако је слабија, можемо и трипут; то нека буде мјерило. У осталом искуство биће ту најбољи учитељ за свакога у његовим приликама.

Напољетку да кажем још једну о начину употребе. Течно је ђубре за сваког пољопривредника скупоцјено средство за ђубрење, а нарочито за градинара. То ђубре не смијемо распати, јер свака његова кап, нешто вриједи; сваку кап треба цјелисходно употриједити. Заливач (канта) је наш посредник, при употреби овог ђубрета у градини. Ми не треба овим ђубретом да заливамо кроз ретку, него кроз отворену цијев и не треба да га по леји „на празно“ распано, него само око струка да га сипамо, па ћемо послје првог, другог заливања већ моћи да видимо успјех нашега рада. Кад се прије заливања сваки струк окопа, биће успјех бољи, јер ће сва течност отићи жилама, и неће се разлити око струка, као што би било, ако је земља око струка тврда, неопрана. Заливати треба увијек по заласку сунчеву, никад за сунца. Ако би течност била прејака, треба је разблажити.

Др. Ђ. Радић.

Орезивање лозе

Орезивање лоза спада у најглавније послове виноградарства. Од резидбе, од начина како је виноград орезан, у највише случајева зависи количина и квалитет грожђа. Може се виноград најправилније, најпотпуније обрађивати, па ипак да се у погледу приноса грожђа не дође до жељених резултата ако се резидба разумно не врши.

Ми се овдје нећемо упуштати у опширно описивање правилног орезивања винограда. За ово нам ни простор овога листа не дозвољава и што је више-мање свакоме имаоцу винограда познато је опште правило кад и кад треба орезивати лозу. Засада ћемо учинити само извјесне напомене, које би требали имати у виду у узуетним приликама при резидби винограда. Свакако па и правило о орезивању лозе има својих изузетака, о којима увијек морамо водити рачуна ако желимо имати што веће користи од својих винограда.

*

Свима нам је познато, да је 1910. год. била једна од најнеплоднијих година по виноградарство, каква се у неколико минута деценија не памти. Честим и дуго-трајним падањем кише са наизмјеничним сунчаним приликама преко цијелога прољећа, љета и јесени био је створен веома повољан услов за развиће лисне и грожђане пероноспоре у огромним развијањима тако, да је још у почетку љета било заражено све лишће и род у виноградима а за овим убрзо и уништено. Изузетци су били само у виноградима који су по 6—8 пута на вријеме прскани.

Посљедице овога пероноспорног пустоша нијесу се показале само у 1910. год. што смо остали без грожђа, већ су се јаче осјетиле и у прошлој 1911. год. Не само што прошлога прољећа нијесмо имали довољно зрелих прUTOва да, при резидби, оставимо кондире на род, већ је преко зиме и знатан број чокота из основе посушио.

Познато је, да свака биљка па и лоза дише кроз лишће. Што су плућа код животиња, то је лишће код лозе. Ни једна животиња не може бити здрава и напредна ако нема здрава плућа, па следствено да ни лоза није могла бити здрава и нормално напредовати без здравог лишћа у 1910. год. У истој 1910. години, дакле, био је и јак застој у порасту чокота.

Сваки свјестан ималац винограда, приликом резидбе прошлога прољећа, морао је имати у виду овакво болесно стање винограда из 1910. па је ниско, у главу, орезао виноград, не рачунајући много на род у 1911. год., тежећи да тиме физички поправи виноград за будућност. Ко није овако поступио, већ је при резидби напустио виноград за јачу родност у прошлој години, доцније је могао увидјети да је погријешлио, прво, што је виноград изложио јачој изнурености, а друго, што је морао имати грожђа лошијег квалитета (недозрело).

Овај нам примјер показује, да постоје изузетци, кад морамо да одступимо од општег правила при орезивању винограда, у противном не радимо разумно.

И у овој години морамо да учинимо један изузетак у орезивању винограда. И у прошлој години већина винограда била је оштећена пероноспором, услед чега је велики дио прUTOва и окаца остао

недозрео. Сем овога, прошле зиме било је тако јаких мразева (у почетку јануара), да су многа окаца и на зрелим леторастима јаче оштећена — измрзла. Па кад би сада, у ово доба године, извршила резидбу у циљу да ове године добијемо више и доброга грожђа, — преварили би се у рачуну. Она измрзла окаца засад још не могу да се разликују од здравих оцаца, и на тај начин оставили би много кондире са неродним и измрзлим окцима, а посјекли би прUTOве са родним пупољцима.

Према овим околностима најбоље је: да се не журимо са резидбом винограда овога прољећа све донде, док се не развију и не отјочну да ластаре здрава окаца на лози, па ма се резидба одложила и до почетка априла. Тада ћемо лако увидјети која су здрава и плодносна окаца, па према томе и резидбу извршити.

Орезивање лозе у времену ластарења препоручљиво је још и због тога, што тада нема цурења (плакања) лозе на пресијемима, као што је случај кад се раније реже. У колико је мањи и краћи излив сокова, у толико ће бити снажнији да отхрани свој плод.

Ранија пројетна резидба па услед тога и јачи излив сокова има и ту рђаву страну, што сокови, цурећи низ лозу (кондире), уништавају многа окаца, нарочито ако одмах по резидби наступи хладно о кишно вријеме. Милвоје Ж. Вучковић

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Пјесма Светом Сави. Министарство просвјете и црквенијех послова оштампало је у неколико хиљада примјерака лијепу пјесму Његовог Величанства Краља Господара „Пјесму Светом Сави“, коју је намијенило као дар младежи у нашим школама.

Устоличење Српског Примаса. Свечано устоличење Пресвијетлога Господина Арцбискупа Барског и Примаса Српског д-р Ника Добречића биће у пonedјељак у 11 сати прије подне. Устоличење ће извршити заступник министра просвјете и црквенијех послова, министар правде г. Мило Дожић.

Јавна захвала кр. срп академији наука. Управа државне велике гимназије на Цетињу сматра за особиту дужност и овим путем захвалити се најусрдније српској краљ. академији у Биограду, што је гимназијској библиотеци поклонила сва своја издања, а исто тако и издања „Друштва Српске Словесности“ и „Српског Ученог Друштва“, изузевши неколико свезака, којих нема више у својим магацима. Овим великим и богатим даром за много је порасла вриједност наше гимназијске библиотеке на првом мјесту заслугом краљ. српске академије, а наша је захвалност толико већа, што нам је академија обећала и одсад редовно слаати сва своја издања бесплатно.

Из канцеларије управе државне велике гимназије бр. 111. Цетиње 6. априла 1912. године.

Материјал ослобођен царине. Министарски Савјет ријешео је на предлог управе цетињске општине да се до краја ове године ослободи царине материјал за грађење кућа на Цетињу као цемент, гвожђе, етернит и т. д. изузев дрвенарије. Ова повластица имаће вриједност само за оне, који о набавци материјала са стране претходно извијесте општинску управу.

Јовановићева корисница. Управа Кр. Црногорског Народног Позоришта приређује у сриједу 11. ов. м. кориснику својоме досадашњем члану г. Душану Јовановићу, који је због својих породичних недаћа принуђен да са својом г-ђом напусти Цетиње. Давање се познати Ечегаријев комад „У долини“. Улазнице за ову представу могу се још сад добити, а такође и добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Вилушка читаоница. Чланови вилушке читаонице, на основу чл. 39. свог правилника, одржали су своју главну годишњу скупштину, као завршну за 1911. год. 1. марта у локалу читаоничком на Вилусама. На овој сједници прегледани су рачуни прихода и расхода, и нашло се по одбитку расхода — прихода пери. 1115-24 имовине читаоничке у готовини и дугу. Исто тако је прегледан и одобрен буџет за 1912. г. Најзад је изабрана нова управа, у коју су већином гласова ушла ова лица: председник народни посланик баталионски барјактар г. Тодор Ј. Булајић, потпредседник свештеник г. Илија Јовановић, благодјелник трговац г. Лазар Ј. Булајић, дјеловођа г. Павле Ђ. Булајић. У конгресни одбор су ушли: председник оф. г. Петко С. Вучићи, чланови: трговац г. Благоје Н. Булајић и трговац г. Јован Кешељевић.

Добровољци. Вр. д. команданта црничко приморске бригаде г. ком. Јован Пламенац приложио је фонду сиромашних љака цетињских основних школа педесет перпера за спомен своје снахе покој. Љубише М. Пламенац, те је тиме покојница постала добровољат поменутог фонда.

Ђачки фонд у Никшићу. Никшићско трговачко акционарско Друштво уписа је с улогом од 50 перпера за добровољца фонда сиромашних љака никшићских основних школа пок. Павла Милова Вукчевића, бившег чиновника истог друштва у Бару. Оваким поступком трговачко Друштво одужило се на најплеменитији начин успомену свога вриједног службеника. Преминуломе Павлу, који је на неочекивани начин лишен живота, нека Бог да мирно почивање, а трговачком Друштву управа школа захваљује у име оних којима је ова помоћ намијењена.

ТЕЛЕГРАМИ

Загреб, 1. априла. — Прогурене вијести сваке врсте односно поступка власти противу опозиционе штампе потпуно су нетачне.

Париж, 1. априла. — Брисон је тешко оболио.

Цариград, 1. априла. — Избори другог степена извршени су у корист комитета.

Париж, 2. априла. — Брисон, предсједник скупштине, умро.

Рим, 2. априла. — Јуче је у Макабеду батаљон урођеничких добровољаца извршио успјешну офанзивну акцију противу Арапа, који су покушавали да сметају радовима на утврђењима. Арапи су сузбијени са жестоким губитцима.

Солун, 2. априла. — У вилајету јањинском било је крвавих догађаја приликом изборне агитације: једна жена убијена, а пет људи тешко рањених.

Биоград, 2. априла. — Данас су били избори у Биограду и у цијелој земљи. У Биограду су изабрана два владиноца, међу овима Никола Пашић, вођа старо радикала, затим један самосталац и један напредњак.

Баоград, 3. априла. — По званичним извјештајима, изабрани су: 80 кандидата владиних, 7 радикалних дисидената, 21 народњак, 9 напредњака и два социјалиста. Има 10 ужих избора. Сви министри, изузимајући министра просвете Јовановића, изабрани су. Влада се нада да ће добити бар још пет мандата, те тако да ће имати 85 мандата; скупштинска је већина 84 посланика.

Њу Јорк, 3. априла. — Највећи пароброд на свијету „Титанија“, који припада Уитестар линији, сударио се са ледним бријегом и потонуо. Од 2220 путника само се спасло 675 и то већином жене и дјеца.

Беч, 4. априла. — Према вијестима из Пеште, Куен, министар предсједник поднијеће сјутра цару оставку кабинета услед тешкоћа са угарским парламентом.

Њу Јорк, 4. априла. — Уитестар линија званично саопштава према рапорту пароброда „Олимпија“, да број спасених износи 868, који ће приспјети на „Олимпију“ у четвртак. Изгубљена је нада да ће се моћи спасти остали путници, осим оних који се већ налазе на „Карпатији“. Сви бродови који су прошли поред мјеста катастрофе прекинули су тражења.

Лондон, 4. априла. — Виши дио спасених на „Олимпији“ жене су и дјеца.

Цариград, 4. априла. — До сада је изабрано свега 128 посланика, од којих 122 припадају комитету, а 6 опозицији.

Цариград, 4. априла. — Приликом јучерањег пријема дипломата,

министар иностраних дијела изјавио је неким дипломатима да је свака помисао о миру, на основу анексије, немогућа.

Лондон, 4. априла. — Парламентат је усвојио са 360 против 266 гласова и то послуже живе расправе прво читање Хомрула, приједлога одобравања либерала и народњака, а манифестације су се поновиле кад је Аскит поднио формално предлог.

Атина, 5. априла. — Противно тврђењима турске штампе, циљ је маневрима грчким једино обука војске.

Цариград, 5. априла. — Штампата признаје пријатељски карактер корака велесила у погледу мира, који се може постићи једино повлачењем указа о анексији.

Беч, 5. априла. — Цар је примио Куенхедерварија у Шенбруну и усвојио оставку кабинета.

Њу Јорк, 5. априла. — Од спасених на „Титанији“, чија су до сада имена позната, јесу: 79 људи, 233 жене и 16 дјеце. Међу осталим 540 биће да су 100 мрнарца, који су се морали укрцати у лађе за спасавање а остатак од 440 већином су жене и дјеца са трећег поста, гдје је било 710 путника.

Дерна, 5. априла. — Јуче на подне артиљерија и пјешадија турска отворише паљбу на мали форт Ломбардију, чији топови приморашке непријатеља да се повуче с јаким губитцима.

Цариград, 5. априла. — Јуче је министарски савјет ријешавао о одговору, који се има дати велесилама. Тврди се, да ће одговор бити дугачак и у њему ће се изложити држање портине. Према вијестима порта је вољна да дадне Италији у Триполису само економске повластице и то једино на основу признања суверених права Турске.

Лондон, 5. априла. — Рајтер јавља из Тангера, да се један дио урођеничких трупа и народа побунио.

Будимпешта, 5. априла. — Куен је саопштио скупштини оставку кабинета, која је одложила своје сједнице до наименовања новог кабинета.

Пера, 5. априла. — Према растућим вијестима, двадесет седам ратних италијанских бродова појавили су се јутрос на уласку Дарданела, и отпочели бомбардовање фортице Кума Калеси. Једна граната с фортице изгледа да је ударила у један брод италијански.

Њу-Јорк, 5. априла. — Крстарице Салем и Честер саопштавају, да „Карпатија“ није одговорила на њихове радиотелеграфе. Овдје се држи, да је Исмеј, директор Уитестар линије забранио да се публикују подаци о катастрофи. „Карпатија“ се очекује вечерас у 11 сати. С друге стране тврди се, да је Исмеј послао рапорт, али да га дирекција неће да публикује. Куенард линија наредила је овдашњем погребном друштву Кампабел да спреми 250 мртвачких сандука за долазак „Карпатије“.

Беч, 6. априла. — На крају сједнице у скупштини министар предсједник Штирг, одговарајући на интерпелацију односно обустављања Устава у Хрватској, констатовао је да су политичке унутрашње мјере за земљу која припада Угарској, те стога је тај догађај имао одзива и изван Хрватске а особито код сународника у Аустрији; међутим треба проучити у којој мјери може прекид устава нанијети штете заједничким стварима монархије и произвести одзива на једно дјело натурализације, која се сад врши у Босни и Херцеговини,

као и на спољне односе монархије. Штетни одзиви могли би натуралисту аустријској влади обавезу, да врти свој уплив у обиму својих права ради чувања својих интереса. Али с исте тачке гледишта може се надати да ће напори одговорних државника у Хрватској наћи средства, да се Хрватској што прије поврати устав. Више посланика хрватских на крају сједнице живео су протестовали противу насилне политике у Хрватској.

Париж, 6. априла. — Шерифске трупе у Фецу протестовале су због задржаја плате и 70 војника се побунило, што је произвело неред у два кварта у Фецу, гдје је почело пљачкање дућана. Сва посланства и консулати неповријеђени. Султана су бунтовници блокирали у његовом двору. Трупе француске боре се противу бунтовника. Међу погинулима има неколико официра и подофицира наставника. Два батаљона су већ приспјела у помоћ из Мекинеза.

Цариград, 6. априла. — Према нападним вијестима бомбардовање Кум Калеси отпочело је у 10^{1/2} у јутро и прекинуто у двије уре по подне. Фортица се жестоко бранила. Један брод и торпиљер талијански ушли су у порат Мармарси код Родоса и мало затим отишли. Валија из Смирне јавља о бомбардовању Самоса, да су јутрос у 5 сати један брод и торпиљер бомбардовали касарну и депо муниције у Бати.

Порта јавља да су Дарданели затворени минама, за све бродове. Вијести су произвеле у вароши велико узбуђење. Берза је затворена. Пошто је бомбардовање прекинуто, то званични кругови турски држе, да је Италија хтјела само да заплаши посланике и сумњају, да би Италија предузела акцију прије него ли сачека одговор портин на кораке велесила.

Цариград, 6. априла. — Према вијестима, које порта није још званично публиковала, оштећени брод италијански могао је уз помоћ других бродова доћи до Теденоса, гдје се на пливачку изврнуо. Доцније, јачина флоте, која се била повукла у правцу Лемноса, поново се појавила пред Кум Калеси и отпочела поново бомбардовање. Других вијести нема. Подморски једини кабл, којим је влада руководила, пресечен је. Кругови портине боје се ноћног покушаја пролаза Дарданела. — Сјутра ће се држати ванредна министарска сједница која ће ријешавати о прогону свију Италијанаца из Цариграда. — Према вијестима уз флоту италијанску била су такође и три транспортна брода. Флота је избацила на Кум Калеси 180 топовских метака од којих је мало оштећена касарна у фортици. Са стране турске погинуо је један војник, а један коњ убијен. Форт Орхонија приликом одбране тешко је повриједио брод италијански на коме је избио пожар.

Цариград, 6. априла. — Министарство војно саопштава следеће званичне податке: јуче су била опажена двадесет четири италијанска брода на ширини код Лемноса. Јутрос око 5 сати један брод и један торпиљер непријатељски упутише се к Самосу гдје бомбардоваше, без претходне обавјести, касарну. У 6 сати један брод и један торпиљер долазећи с истока Родоса ухватише јахт кедива египатског. Крстарица је башила сидро пред Родосом, а торпиљер је пресјекао телеграфски кабл. Осам других италијанских бродова појавише се на улазу Дарданела и отпочеше у 11 и три четврти бомбардовање фортица, које су одговарале. Непријатељ је избацио 50 метака на форт Орхоније, осам на Кум Калеси и 12 на Седил Бар. Нико није

од посаде рањен, само што је једног коња и војника претрпао орозули зид. С фортице Ертогрул погођени италијански ратни брод морао је напустити бојну линију. У народу влада потпуни ред.

Цариград, 6. априла. — По вијестима, које не потичу из турског извора, Италијанци су јутрос почели бомбардовати Аивалу.

Њу Јорк, 6. априла. — „Карпатија“ је приспјела у 8 увече. Према рапорту „Титанија“ се сударила са леденим бријегом у прошлу недељу у 11 сати и 40 мин. Пароброд је потонуо у 2 сата и 20 у јутро. „Карпатија“ је спасла 210 путника прве класе, 25 друге и 100 треће класе, 29 мрнарца, 96 слуга, 71 ложака и 4 официра. Према рапорту недовољан је био број спасилачких лађа. На пароброду било је свега 2340 лица.

Цариград, 6. априла. — Министар војни и марине провели су цијелу ноћ у својим министарствима. До поноћи није било никаквог новијег догађаја. „Танин“ држи, да ће влада причекати 24 сата за протјеривање Италијанаца и ако се напад понови истјераће све Италијанце у најкраћем року. Сва турска штампа наводи да напад Дарданела неће нимало застрашити ни промијенити одговор Турске на корак велесила. „Танин“ изјављује да су се Турци одлучили да не уступе ни стопу земље у Триполису. Скупштина је усвојила уз бурно поздрављање предлог да се упути поздрав борцима у Триполис и да им се пожели успјех.

Рим, 6. априла. — Званично се најодлучније побија вијест, да је у морској манифестацији ма какви брод био оштећен. Новине наводе да је акција у Јејеском Мору произвела најбољи утисак. „Месажеро“ вели да ће Италија на одбијање у престојој бесједи турској одговорити манифестацијом у водама турским. Италија је само хтјела да покаже Европи да Велики Калифа не само не може да брани свој суверенитет у Либији, него да је тај уздрман и дуж обила царевине у Европи и Азији.

Цариград, 7. априла. — Вијест, да је Русија предала ноту порта, којом тражи отварање Дарданела за пловидбу, лажна је.

Рим, 7. априла. — „Трибуна“, коментаришући морску демонстрацију, вели: Циљ италијанске акције нити је био, нити је могао бити, да прође кроз Дарданеле. Хтели смо само да утјерамо у лаж оне, који су тврдили да је наша слобода у извјесним морима, а посебице у Егејском ограничена; а тако исто што се тиче рата у Либији требало је доказати Младотурцима, да се контрабанд са обала турских може сузбијати на самим обалама. За сада ескадра ће се маћи испред цариградских врати, којима ипак није назвала коначно „збогом“ него само: „до виђења“.

Званични огласи

Изашао је из Штампе

ДРЖАВНИ КАЛЕНДАР

Краљевине Црне Горе

за 1912. годину

Цијена му је 1 перпер.

Може се добити на Цетињу у књижарама: Мартиновића и Иванишевића и А. Рајнвајна; у Подгорици у књижарама: Кошта Кр. Станића и Рундо и Загора; у Никшићу у књижари Шпира Г. Лаковића; у Колашину у књижари Кујачића и Тошковића.

Управа Државне Штампарије.

Цијене производа у главнијем мјестима за мјесец Август 1911. године

број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ																												
		ВУНЕ		МАСТИ			МЕСА СУХА					РИБА СУХА			МЕСО СВЈЕЖЕ															
		опране	чисте	сирове	рупе	масла	лоја	пала	свиња	говед	овца	козјане	медна	кисела	сушена	риба	свјежа	разна	говед	телећа	јар	кочке	јарче	овчије	кочје	свињ				
У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А
1	Цетиње	1,60	1,20			2,40	1,20	2,50	2,26	2,40	2,--			2,--	2,40						1,--	0,96	2,--	0,84	0,72	0,84	0,72	2,--		
2	Подгорица		1,20			3,20		1,20	2,--												0,78	0,78	0,65	0,60	0,80	0,65	1,20			
3	Ријека							2,50	1,20												0,30	0,90			0,90	0,88	1,20			
4	Данилов-град	1,40	1,15					1,25	1,05	2,25	1,05			1,80	2,40						1,95	0,97			0,85	0,67	0,80			
5	Никшић		1,10							1,60					3,50						0,96		0,72	0,40	0,80	0,60				
6	Колашин	1,40							1,--					1,--							1,20	1,--	0,60	0,60	1,--	0,80	0,48			
7	Андријевица		2,--	1,60					1,05						3,--						1,--	0,60		0,60	0,80	0,48				
8	Бар		0,90			3,60	1,20		1,60						3,60						1,--	1,--			1,--					
9	Улцињ					2,65	1,30		1,20					1,05							0,85	0,88	0,88			0,87				
10	Вир-Пазар	1,60					1,80		1,20		1,80	1,70				2,--					0,80	0,92	0,92			0,92	0,92			

ВАРОШ		ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ																				НА ЈЕДНОМ ЛИТРУ											
У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А			
1	Цетиње	2,--	0,56	0,50	1,65	0,30	2,60	1,15	1,60												0,40	0,50				1,20	4,--	0,80	2,80	1,20	0,50	0,60	
2	Подгорица	2,--	0,60	0,50	1,20	0,32	1,60	1,10	0,45												0,20	0,50				1,--	2,30	0,72	2,90	1,20			
3	Ријека	2,--	0,60	0,54	1,20	0,32	0,80	0,80	0,40												0,12	0,16				0,88	2,40	1,20	2,90	1,20		0,40	
4	Данилов-град	2,16	0,60	0,48	1,22	0,60	2,--	0,80																		1,--	1,65	0,50	3,--				
5	Никшић	2,--	0,64	0,60	1,20	0,32	1,--	1,--													0,40					0,12	1,20	1,60	0,56	2,40	1,--	0,60	0,40
6	Колашин	2,--	0,80	0,70																						1,--	1,--	1,--					
7	Андријевица	2,40	0,80	0,64	1,60	0,48		1,--																		1,--	1,60	1,40				0,80	0,80
8	Бар	2,--	0,60	0,40	1,20	0,32	2,40	0,80													0,20	0,30				0,80	1,20	1,20				0,50	0,50
9	Улцињ	2,--	0,56	0,40	1,10	0,40	2,60	0,90													0,42					1,20	3,--	1,20				0,50	0,40
10	Вир-Пазар	2,--	0,70	0,40	1,30	0,32	2,--	1,--	0,50												0,60	0,80				1,20	2,--	1,10				0,80	0,40

ВАРОШ		ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА НА 100 КИЛОГРАМА															КЛАК																			
У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	уку-	пш-	ра-	јеч-	овс-	прос-	хелд-	ка-	пш-	ра-	уку-	пш-	ра-	јеч-	овс-					
1	Цетиње	26,--	30,--	20,--	24,--	100	40,--	80,--	20,--	26,--	30,--						20,--	14,--	10,--	12,--	6,--	8,--														
2	Подгорица	22,--	25,--	16,--	16,70	17,50			10,--	23,--	26,--						6,--	6,--	6,--	6,--																
3	Ријека	20,--	28,--		20,--				12,--	26,--	30,--						10,--	10,--	10,--	10,--																
4	Данилов-град	21,--	24,50		20,--				12,--	26,--	30,--						10,--	10,--	10,--	10,--																
5	Никшић	23,--	24,--	18,--	19,--	18,--			7,--	24,--	24,--						4,--	4,--	4,--	4,--																
6	Колашин	28,--	30,--		17,--				7,--	24,--	24,--						4,--	4,--	4,--	4,--																
7	Андријевица	26,--	23,--	15,--	12,--				8,--		60,--						2,--	2,--	2,--	2,--											2,50					
8	Бар	20,--	28,--		20,--				8,--								8,--	8,--	8,--	8,--																
9	Улцињ	19,--	28,--		20,--				35,--								13,--	13,--	13,--	13,--																
10	Вир-Пазар	21,--	27,--						30,--								20,--	25,--	25,--	25,--																

ВАРОШ		ПРОДАЈНА ЦИЈЕНА НА ЈЕДАН КОМ АД																																					
		ГОВЕДА		КОЊИ			БРАВИ		ПЕРНАД		КОЖЕ								Е																				
		голвн	краве	телец	коњ	кобале	ждр-бод	ваге	ж-терци	прасад	овце	козе	јатн	јарад	како-	ши-	паче	гусе	луње	говеје	овчеје	коњеје	јак-	јавне	јарефин	мед-неје	вучије	купећ	ла-	свије	асчије	ериће	диво-	које	јавн-				
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А	У	П	Е	Р	И	М	А
1	Цетиње	120,--	90,--	30,--	200,--			400,--	100,--	15,--	14,--	16,--	7,--	6,--	1,60	3,--	5,--	7,--	12,--	1,--	1,20	1,--	1,--						25,--	5,--	0,20								
2	Подгорица	102,--			170,--					20,--	12,--	11,--			1,10				9,--	2,30	2,10																		
3	Ријека	115,--	85,--	32,--						7,--	14,--	13,--			1,20				12,--	1,60	1,90								22,--										
4	Данилов-град	88,71	74,--							7,45	8,92	9,53			5,60	3,76			10,--	1,--	1,25	0,93	1,25																
5	Никшић	130,--	80,--		145,--	100,--	80,--			38,--	14,--	15,--			5,--	4,--			18,--	1,50	1,85	1,--	1,50																
6	Колашин	100,--	50,--		150,--					11,--	15,--	10,--			1,--				16,--	1,--	1,40	1,60																	
7	Андријевица	80,--	65,--		115,--					11,--	16,--	14,--			1,20				7,--	1,20	1,--	1,40																	
8	Бар	170,--	120,--	40,--						15,--	12,--				1,40				6,--	1,40	20,--	1,20																	
9	Улцињ	126,--	85,--	36,--	152,--				47,--	18,--	10,--				1,--				16,--	1,--																			
10	Вир-Пазар	80,--	100,--							60,--	13,--									16,--	1,--																		

Број 533. Из Канцеларије Статистичког Одјека Краљ. Министарства Унутрашњих Дјела, Цетиње, 20. јануара 1912. год.

ОБЈАВА

У извршењу члана 47. тачка 132. Закона о Таксама, овим се ставља на знање свима државним и општинским властима у Краљевини, да на све службене огласе, које спроводе за штампу у службени лист Глас Црногорца, а по потреби приватних лица, осим штампарских трошкова, приложе још и прописну таксу по ЈЕДАН ПЕРПЕР за сваки оглас. Они огласи, који не буду снабђени са прописним таксама, неће се штампати у службеном листу.

У извршењу члана 47. тачка 12. Закона о Таксама, овим се ставља на знање оним приватним лицима, која спроводе огласе за Глас Црногорца, да уз сваки оглас поред штампарских трошкова приложе прописану таксу за свако оглашавање по ПЕДЕСЕТ ПАРА, у противном оглас се неће примити за службени лист.

У смислу члана 47. тачка 13. Закона о Таксама, ставља се на знање оним приватним лицима,

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина — Одјељење за Грађевине и Саобраћај — одржаће у четвртак 12. априла о. г. у канцеларији Високопречасне Консistorије у Никшићу, оферталну лицитацију у затвореним куфертама за израду „Епископског Дома“ у Никшићу.

Продаја извршиће се целокупно или дјелимично, т. ј. сваки лицитант може понудити своје цијене за потпуну израду или за поједине врсте рада, као за дрвенарију, зид, кров, прозоре, врата и т. д.

Епископски Дом има с лица 35 метара дужине и 8 метара ширине, као и два крила по 6 метара дужине. Здање ће бити на два боја, зидови полументе имају бити од крша и цимента, изван полументе од крша и лака, мулегини од штрика с клагом, тавани са гредама од 7 и 9 унача и штицама од 1 1/4 унче, шифити од штука, кров на етернит са картуном и штицама од 1 1/4 унче, прозори су два телера, спољни од арица, а унутрашњи од јеловине, тако исто врата спољна од арица, а унутра од јеловине, картовање унутрашње у клас, а спољашње картовање се сад не продаје.

Осим овог здања има се у авлију оградити и једна теза са три одјељења, дужине 12 метара, ширине 5 метара и висине 3 метра над површином земљишта, са кровом од тигала.

Подробији услови могу се сазнати сваког радног дана у Никшићу код г. инж. Магуљана за вријеме канцеларијских часова.

Рок за довршетак целокупног рада одређује се 1. јуна 1913. год. осим за зид и кров, који морају бити готови до 1. октобра ове године. Сва друга дрвенарија мора бити приправљена за израду до 15. октобра ове год.

Подузимач је дужан поднијети кауцију од 30% од вриједности погођеног рада у непокретним добрима, која се имају таксирати у надлежном Капетанском или Општинском Суду, а плаћање такса као год и оне прописане таксе према чл. 147 закона о таксама, пада на терет подузимача. Кауција у готовом новцу одређује се 15%. Ни у ком случају неће се примити у обзир она оферта, која није поднешена са увјерењем од Капетанског или Општинског Суда односно довољне кауције, и која оферта не буде таксирана.

Одјељење задржаје себи право, да ради не уступи никоме ако понуђене цијене не би повољне биле.

Број 1046. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 31. марта 1912. год., Цетиње. 2,2

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина — Одјељење за Грађевине и Саобраћај — одржаће у недјељу 15. априла ове године на Крстац у Пиви јавну лицитацију за довршетак онамошњег моста на ријечи Пиви.

Мост ће се довршити према плану, ноге од камена са циментом, а горњи дио од дрвета. Продаја ће се вршити засебно за зидарију, засебно за дрвенарију или по увиђавности комисије и целокупно.

Рок довршетка градње поменутог моста одређује се 8. септембар 1912. год.

Подузимач је дужан поднијети гаранцију од 30% од вриједности подузетог рада и то у непокретним добрима или у готовом новцу. Непокретност има бити таксирана у надлежном капетанском или општинском суду. Плаћање ових такса као год и таксе прописане чл. 147. закона о таксама, пада на терет подузимача.

Одјељење задржаје себи право да ради никоме не уступи ако не би понуђене цијене биле повољне.

Остали ближи услови као и план моћиће се видјети од 9. до 15. априла ове год. код г. инжењера Магуљана у Никшићу, а на дан лицитације на лице мјеста.

Број 1047. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај. Цетиње, 31. марта 1912. год. 2,3

ОБЈАВА

Услед недовршене јавне лицитације, одржане на дан 1. априла ове године у команди Дивизије на Цетињу, Кр. Министарство војно овим чини на знање, да ће се у канцеларији речене команде одржати поновна лицитација за месо и то у четвртак 12. априла ове године од 10 до 11 сати прије подне.

Лицитирање ће отпочети са осамдесет и пет пара по једном килограму, као са најниже понуђене цијене Министарству, па на ниже.

Како услови, тако и све остало важи према објави од 10. марта ове године, оштампаној у 10, 11. и 12. броју „Гласа Црногорца“

Број Р. 1967. Одсј. 549. Из канцеларије Админ. одсјека Кр. Министарства војног, 5. априла 1912 год. Цетиње. 1,1

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење износи на лицитацију пренос поште поштономом Никшић—Грахово од 18. јуна 1912 г.

Поштанско-телеграфске станице Никшић и Грахово држаће у својим канцеларијама лицитацију за овај пренос од 9—12 сати прије подне, на дан 29. априла ове године.

Ближа обавјештења могу се добити такође код истих станица.

К броју 3875. Из поштанско-телеграфског одјељења — 5. априла 1912. године, Цетиње. 1,3

ОБЈАВА

Издаје се одмах под најам до 1-ог септембра 1912. г. кућа у Херцеговачкој улици, у којој је привремено смјештена била цетињска тамница. Иста је подесна нарочито за магацин. С понудом обратити се подписаној канцеларији, која ће је и уступити понудиоцу највише цијене.

Број 2273. Из канцеларије Краљ. Министарства правде. 1,1

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење има у поштанској штали под Заграбље, за продају двоје старих диљанских кола, два кашуна од пакета, и једну двоколицу (калешин).

Ко би ове ствари желио купити, нека дође у неђељу 15. о. м. на лице мјеста, где ће их моћи видјети и своју понуду дати.

Број 4711. Из пошт.-телегр. одјељења — 5. априла 1912. год., Цетиње. 1,2

Службени огласи

ОГЛАС

Јавна продаја непокретног имања Нека М. Гојевића из Сотонића, извршиће се у канцеларији Кап. Суда на Виру 28. априла тек. год. у 3 сата послје подне. Виђи оглас у броју 48. „Гласа Црногорца“ од 5. новембра 1911. год.

Број 1036 ех 1911 580—1910. Вир, 4. априла 1912.

Капетански Суд,

капетан Лазар Т. Пламенца

ОГЛАС

Износи се на јавну продају непокретног имања, Јока Ђукапови Раичевића из Гаухог дола, за валир државних и приватних дугова.

Бостан под пособац, којем су шевије: од сјевера, Марко Томов Раичевић, од истока и југа пут, од запада Косто М. Бујић.

Долац више куће Марка М. Кнежевића 1/8, којем су шевије: од сјевера, истока Марко М. Кнежевић, од југа Бујро А. Раичевић, од запада Бујро И. Вуксановић.

Долац при пособицу 1/4 рала којем су шевије: од сјевера, истока, југа Саво Р. Раичевић, од запада пут.

Дочић при пособицу, којем су шевије: од сјевера исти Јоко, од истока, југа, запада Саво Р. Раичевић.

Долац више куће 1/3 рала, којем су шевије: од сјевера, истока пут, од југа Саво Р. Раичевић, од запада Радо К. Раичевић.

Долац при потоку 1/8 рала, којем су шевије: од сјевера Радо К. Раичевић, од истока Бујро И. Вуксановић, од југа Марко Т. Раичевић, од запада поток.

Два доца под куће 1/8 рала, којем су шевије: од сјевера Марко Т. Раичевић, од истока Перо М. Кнежевић, од југа Лука И. Кнежевић, од запада Бујро И. Вуксановић.

Двије леднице на широку међу, којима су шевије: од сјевера Душан Ј. Раичевић, од истока Саво Р. Раичевић, од југа Бујро А. Раичевић, од запада пут.

Два доца више Гојевиле, којима су шевије: од сјевера Радо К. Раичевић, од истока Перо М. Кнежевић, од југа Саво Р. Раичевић, од запада Бујро А. Раичевић.

Ваштина на царине 2/4 рала, којој су шевије: од сјевера Перо Ф. Петковић, од истока Ивана М. Петрића, од југа Перо М. Шуштер, од запада Марко Т. Раичевић.

Кућа са припадајућим оборима до општинског пута.

Јавна продаја описане непокретности извршиће се у канцеларији кап. Суда на Виру. За продају одређује се три рока: први рок 8. маја, други 8. јуна, а трећи 8. септембра т. год.

На првом року неће се непокретност продати испод процијенене вриједности, а на другом хоће, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство од 10% процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право — дужикови повјеритељи и они који имају право прече купње, да се пријаве потписатом Суду прије првог рока.

Број 702 ех 1910 346—1906.

Вир, 4. априла 1912.

Капетански Суд,

капетан Лазар Т. Пламенца

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Никшић Јокова Канаја из Доброског-Села, која је процијенена перп. 1600.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог Суда.

За продају одређени су три рока и то: 5. маја, 5. јуна и 5. октобра 1912. године.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се оном Суду пријави прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1 рало и 2/4 араче земље, око исте лоза и један листосјек горе звано у „Дно поля“, граничи: од истока имовином истог Никшић Канаја и Сава Ј. Јабљана, од запада и југа општинским путем, од сјевера имовином Луке М. Пејановића.

Број 38 ех 1912. 192—1909.

Цеклиц, 2. априла 1912. год.

Капетански Суд,

капетан С. Пејановић

ОГЛАС

На основу наредбе Краљ. Обласног Суда у Никшићу, од 7. марта 1912 г. Број 1291—IV—1912—397., а у смислу чл. 80., 81., 82. Правила Прве Никши. Штедионице у Никшићу, износи се на јавну продају доље описана непокретност Николе Поповића из Кочана, за измир дуга Штедионицкога, која је процијенена перп. 4000.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог Суда 25. маја тек. год., за вријеме канцеларијских ура, на одређеном року, непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Сваки лицитант дужан је положити јемство 10% од процијенене вриједности. Позивају се сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије означеног рока.

Опис непокретности:

1) Комад од 4 рала земље и два листобера горе у Кочане, које граниче са свију страна својом оградом.

Број 249. 193—1912.

Кочане, 30. марта 1912 г.

Краљ. Кап. Суд,

капетан М. Б. Вукотић

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обл. Суда на Цетињу, од 26. септембра 1911 год. број 2478—IV—1911—544.

Износи се на јавну продају доље описана непокретна имовина Андрије Милова Мирковића из Угана, за дуг Јока Ивана Мирковића из истога мјеста. Процијенено перп. 900. За продају одређују се три рока: 3. маја, 3. јуна и 3. октобра т. г.

Продаја ће се извршити у канцеларији капет. суда у Бајницама од 8 сати пријед подна до 5 сати после подна. — На првом року непокретност се неће продати испод процијенене вриједности, а на другом хоће, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду пријед прве продаје

Опис непокретности:

1 рало и 1/4 земље орачине са околацима у врела уганска звано Бариле; граничи: од истока и сјевера општинским путем, од југа Ина Петрова, Бура Голубова и Мила Петрова Белоде, од запада Сава Јована Капе.

Број 1108. 626—1911.

Бајнице, 1. априла 1912.

Капетански Суд,

кап. Б. Мартиновић

ОГЛАС

На основу наредбе Кр. Обласног Суда у Никшићу, од 22. фебруара 1912 год. број 1045—IV—1912—297., а у смислу члана 80., 81., 82. Правила Прве Никшићке Штедионице у Никшићу. Износи се на јавну продају доље описана непокретност Јована З. Шутућа из Кочана, за измир Штедионицког дуга, која је процијенена перпера 1.100. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог Суда 22. маја тек. год., за вријеме канцеларијских ура на одређеном року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Сваки лицитант дужан је положити јемство 10% од процијенене вриједности. Позивају се сви они, који имају право прече купње, да се пријаве Суду прије означеног рока.

Опис непокретности:

1 комад ливаде Крначу 2 косе ливаде; граниче: од истока вода Моштаница југа Јована Јанкова, сјевера Гаја Ђимовића, запада сеонски комул; 2 комада ливаде од косе и по, граничи од истока вода Моштаница, југа Станко Машанов, сјевера Буза Радојева, запада Ристо Бузов.

Број 248. 192—1912.

Кочане, 29. марта 1912 год.

Краљ. Капетански Суд,

капетан Милош Вукотић

Р. 167, бр. 295, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Луке Милова Мартиновића из Бајница, извршиће се 17. априла т. г. Виђи оглас у 9. броју „Гласа Црногорца“ од 3 марта ов. год.

К. број 121—82—1912.

Бајнице, 3. априла 1912.

Капетански Суд,

кап. Б. Мартиновић

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обласног Суда у Никшићу од 4 јуна 1911 год. број 255—IV—1911—316., износи се на јавну продају доље описана непокретност Нека Марковића из Клачине, за измир дуга Риста С. Самарџића из Кусида, која је процијенена перп. 4.800. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, за продају одређују се три рока и то: 1 маја, 1 јула, 1. октобра ове год., 4 сата послје подне. На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности на другом хоће и ниже али не испод 2/3 процене, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности. Позивају се сви они, који на непокретности имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се оном суду пријави прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) Бубрежац, шест рала орачине; граниче: истока земља Богда Илија, запада Пеја Мисулора, сјевера Нека Маркова, југа Крета Виговића.

Број 142 ех 1912. 102—1911.

Кочане, 29. марта 1912.

Краљ. Капетански Суд,

капетан Милош Вукотић

Р. 181. бр. 295, 1,1.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Милоше Б. Лакића из Д-града, извршиће се 23. маја 1912. год. Виђи оглас у 48. броју „Гласа Црногорца“ од 1911. год.

Број 362—387—1910.

Д-град, 4. априла 1912.

Капетански Суд,

капетан П. Бошковић

Р. 38 бр.308 1,1

ОГЛАС

Сагласно извршној клаузули Краљ. Обласног Суда у Подгорици од 19. фебруара 1912. год. број 1699—IV—1911—481., — износи се на јавну продају доље описане непокретности Радоја Николића Ђувића, за измир дуга Мата Буцова Јововића, оба из Спужа, које су процијенене перп. 340.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређује се три рока: 2. маја, 2. јуна и 1. октобра 1912 године од 8 прије, до 5 сати послје подне. На првом року непокретности се неће уступити испод процијенене вриједности, а на другом хоће ниже, али неће испод 2/3 процене, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лицитант су дужни положити јемство 10% процијенене вриједности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они који имају право прече купње, да се оном Суду пријави прије прве продаје.

Опис непокретности:

Рало једно, ливаде, брелина, свадбивена виним бројем воћа, лоза, смокана, шљива, мурава, један орах, већим бројем врба и топола, право послушја, које је до данас имала; граничи: од истока поток, запада и сјевера својина дужикована, Панле Митров поток, југа пут.

Број 265 30—1912.

У Спужу, 3. априла 1912. године.

Краљев. Капетански Суд,

капетан И. Савовић

Р.194 бр.307 1,1

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обл. Суда на Цетињу, од 16 марта т. г., број 376 ех 1912—IV—1911—1471., са овим се износи на јавну продају доље описана непокретност Петра М. Катића из Велестова; процијенена перпера 1000—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 4. јуни, 4. јули и 4. октобар т. г. од 2 до 5 сати послје подне. На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вредности, а на другом хоће, али не испод 2/3 процене, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене —

Лицитант су дужни положити јемство од 10% према процијени. —

Позивају се сви они, који имају право прече купње, као и они, који на непокретност имају какво реално право, да се пријаве суду пријед почетка прве продаје. —

Опис непокретности:

Рало 1 и 1/4 земље орачине са припадајућим аутоном у тако званом мјесту «Трубејело»; а граничи се: од истока имовином Сима Драгојевића, од сјевера Милоша Мрваљенића, од запада Јована Катића, а од југа Команским комуном. —

Број 255. 59—1912.

Чево, 4. априла 1912.

— Краљ. Капетански Суд, —

капетан Милош Вукотић

Р. 180, бр. 310, 1,1

ОГЛАС

Позишују се сви они, који на живину пок. Нећира Мујова Пекочића из Дабезића, подлажу ма какво дуговице или друго право, да се са својим потраживањима, потврђеним потребним доказима, пријаве овој суду најдаље до 15. јуна тек 1912 г., јер се последије тога даваће уважити ниције потраживања.

Број 772 ех 1912. IV—1911—30.
У Ст. Бару, 14. марта 1912 г.

— Краљ. Обласни Суд,
— Председник
P. 94, бр. 252, 2,3
Кр. С. Јаблани.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Бура Ј. Булатовића из Турчица, извршиће се 1. јуна оне године. — Виђи оглас овога суда у додатку 2. броја «Гласа Црногорца» оне год.

Број 909. 287—1911.
Доње-Село, 15. марта 1912 год.
— Капетански Суд,
— кап. Новак Драговић.
P. 42, бр. 290, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Зарије Р. Поповића из Лијене Ријеке, извршиће се 18. маја о. г., у 4 сата последије подне у канцеларији капет. љеновског суда у Лијеној Ријеци. — Виђи оглас у 45. броју «Гл. Црногорца» пр. год.

К Броју 986. 425—1911 г.
Лијена Ријека, 28. марта 1912 г.
Краљ. Кап. Суд.
кап. С. Мартић.
P. 54, бр. 292, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Савића и Стенава Томонића из Матешева, извршиће се 28. јуна тек. године, у 11 сати прије подне у канцеларији капетанског суда у Лијеној Ријеци. Виђи оглас у 7-ом броју «Гласа Црногорца» 1912 г.

К Броју 104 ех 1912. 374—1910.
Лијена Ријека, 28. марта 1912 г.
Краљ. Кап. Суд.
кап. С. Мартић.
P. 57, бр. 293, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности ком. Настасива Ј. Иваничића из Дољана, извршиће се у канцеларији потписатог суда на дан 21. јула 1912 год.

Виђи број 6. «Гласа Црногорца» ове 1912 год.
У Дољанима, 23. марта 1912 год.
Капетански Суд,
за капетана,
P. 48, бр. 296, 1,1
кмет Ђоко П. Ивановић

Приватни огласи

ДУЖНИЦИМА ВЛАШКЕ ЦРКВЕ

Сви они, који су од парохијалне Доњокрајске Влашке цркве узели новце на зајам, позивају се, да најдаље до 1. маја ове године исплате интерес на новце, у противном, од њих ће се судским путем неодложно намирити и главница и интерес.

Цетиње, 23. марта 1912. г.
Општинско-црквени Одбор.
P. 53, бр. 279, 2,2

ОБЈАВА

Стављам до знања поштованим потрошачима и подузимачима, да сам набавио велику количину **гвожђа и цимента**, за грађевине, које продајем уз најповољније цијене.

Такођер имам пумпа за лозе најбоље врсте **Vermorel**, под гаранцијом а тако и све дјелове за поправку свих пумпа, као и плавог камена.

Цетиње. С поштовањем
П. п. бр. 285, 2,5 **Петар Дрецул.**

ОБЈАВА

Потписати дајем на знање купцима, близаци и помећанима, да продајем моју ливаду звану Адровица, у планини Бјеласици у области колашинској.

Појединач или друштво, које би жељело купити рачину ливаду, у целини без комадања, нека се пријави потписатоме за обавијештење, цијену и друге услове.

Цетиње, 20. марта 1912.
P. 51, бр. 267, 3,3 **В. Г. Вуковић.**

Издајем под најам моју кућу од 1. маја, Катунска улица, број 98. пријавити се **Мрдовићу.**

Цетиње.
P. 16, бр. 276, 2,2

Продају се преко потписатог 25 акција Подгоричке Банке.

Подгорица. **Марко Радуловић** адвокат.
P. 12, бр. 286, 2,3

Продајем из слободне руке скоро 20 рала оране баштине и ливаде, кућу, башчу, право у млину и у ступу. Са правом пасишта у Селини и у планини. Поменуто имање налази се у селу Бистрици у Липовској Капетанији. Ко би жељело купити нека се пријави потписатом.

Подгорица, 28. марта 1912.
барјактар **Божо Симов Радовић.**
P. 50, бр. 277, 2,2

НАТЈЕЧАЈ

Српско Православна Црквена Општина у Чисхолм. Минн. Сјеверна Америка расписује **натјечај за свјештеника**, који је свршио све по пропису богословске науке. Да наступи службу у овдашњој српско православној ново саграђаној цркви, где живи у околини око десет хиљада Срба и који би уз свештеничку дужност за сад поучавао српску дјецу за посебну награду. Берива су слиједоћа, разумије се за прву годину.

Редовна мјесечна плаћа, долара 80 — (осам-десет долара) без стана или долара 700 — годишње са станом унарави. Крштење долара 5, — вјенчање долара 5 — (пет), парастос долара 2 — (два), попок долара 5 — (пет), од воднице ³/₄ две третине, од милодара, које сам сабере ⁵/₁₀ (пет од стотине).

Натјечајци могу своје свједоке послати најдаље до 2 (други) јуна 1912. тако да стигну до тог дана. Свједоке, то јест преписи морају бити потврђени од више власти.

У Чисхолму, дана 29. марта 1912.

Српско Православна Црквена Општина у Чисхолм Минн. Сј. Америка.
Михаило Баић, П. Радаковић,
председник. перовођа.
(Печат)
Адреса: P. O. Box 925 Chisholm, Minn.
П. п. број 289, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти мога негда непрежаљеног мужа, односно стрица

† НЕША В. ЛАИНОВИЋА

који се последије десето-дневнoг боловања пресели 23. марта о. г., у својој 46-ој години у вјечност, не могу пропустити, а да јавним путем не заблагодарим: браћи, кумовима, пријатељима и осталој својти, који на глас смрти похиташе и мене у неколико бол ублажише.

Хвала грађанима вароши Подгорице обојега пола, који онако спровод увеличаше и покојника до вјечне куће испратише. Хвала покојниковим пријатељима и познаницима, који ми телеграфски или писмено саучешће изјавише.

Још један пут свима и свакоме хвала.
Подгорица, 2. априла 1912 год.
Уцвијељена: удова **Наста**; братанић **Анрија** са осталом родбином. П. п. бр. 300, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском туге и догробне жалости, која нас снађе приликом ненадне смрти нашег драгoг сина и брата

† Павла Вукчевића

свршеног трговачког академика

који 8. марта ове године у 22-ој години свога живота испусти своју душу мушким убиством у Бару, сматрамо за особиту дужност овим најсрдечније изјавити вјечиту благодарност сваком, ко нам, било личним присуством, било писменим или телеграфским путем изјави своје саучешће, те нам тим у неколико ублажи тугу за милим покојником.

Особита хвала Никшићском Акционарском Трговачком Друштву, чији је покојник био и заступник у Бару, које га је и уписало за добротворног члана у фонд за издржавање сиромашних ђака у Никшићу.

Понаособ хвала г. г. Васу Ђурићу и Симату Гарчевићу, који се над покојником дирљивим говором опростио, као изасланик истог Друштва.

Доживотна хвала г. др. Бенедет-у, који је дозволио да се покојник пренесе у болницу Барског Друштва, као и његовим помоћницима, Душану Чуровићу и Шпиру Булатовићу. Особита хвала г. Карлу Хајек-у, директору трговачке акад. у Прагу, на писменом саучешћу.

Особита хвала г. г. Шпиру Вукићевићу, Тому Загарчанину, Душану Јововићу, Павлу Божовићу, Ђину Пелозо-у, Илији Поповићу, Милу Станишићу, Владимиру Јововићу, Јовану и Блажу Пламеницима и Конте Назолу, који покојнику купише сандук и на њем вијенац положише.

Понаособ хвала: Божовићу, Вукићевићу, Лазару Чејовићу, Јову Вуксановићу, Марку Поповићу, Ристу Секулићу и Милици Мијовићу, који покојника до Вира испратише.

Хвала грађанству барском на онакој дивној пратњи. Такође хвала Драгу Костићу, Николи Драгојевићу, Саву Вулетићу, Филипу Протићу, Ђуру Челебићу и Благоју Перовићу на свесрдном саучешћу.

Хвала Кучима, Бјелопавлићима, Зећанима, Загоранима, Љешњанима и браћи Вукчевићима, који покојника ожалеше и матери земљи предадоше.

Још једном хвала свима и свакоме, ко нам ма којим путем изјави своје саучешће.
Дражевина, 1. априла 1912 год.
Ожалошћени: отац **Мило**; браћа: **Глигорије, Никола** и **Радоје**; сестре: **Јоке** и **Милка**; братучед **д-р Михајло** са осталом родбином.
P. 296, бр. 302, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Ожалошћени прераном смрћу нашег негда непрежаљеног рођака,

† ЈАКШЕ Ђ. МАУДИЋА

који се пресели у вјечност 13. марта ов. год. у најљепшем цвијету своје младости, у 22-ој години свога живота, последије тешке и дуге болести. Једина утјеха нам је била, у овом тешком и претешком за нас ударцу, опште учешће мјесне српске колоније, како у његовој болести, тако и при погребу покојникову, узимајући онако видна учешћа у спроводу.

На првом мјесту, налазимо за особиту дужност захвалити мјесном Добротворном Друштву Српског Јединства «Слобода», чији је покојник члан био, које га онако свечано, у потпуној парадни, на челу са музиком, до вјечне му куће испрати и красан вијенац на покојников одар положи.

Хвала нека је покојниковим друговима, г. г. Луки Савићевићу и Лаку Стојковићу, који се дирљивим рјечи над гробом с покојником опростише. Хвала мјесном руско-православном свештенику, који над покојником опијело изврши.

Хвала свима и свакоме, који лично, телеграфично или писмено удјела узеше у овој тешкој нашој жалости. И још једном хвала, и дај Боже да им добром вратимо.

У Сиатле Вашингтон, 17. марта 1912.
Ожалошћени рођаци: **Илија М. Стојановић, Стано Ђ. Стаматовић, Јагош Ј. Крчковић, Мијајло М. Радовић, Петар Т. Станковић, Јагош М. Тодоровић.** P. 200, бр. 305, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

С тужним срцем и болом у души јављамо свим нашим сродницима и пријатељима, да се наш мили и никад незаборављени син односно брат, супруг и отац

† Ђоко Станојевић Кривокапић

који се пресели у вјечност, у најљепшем цвијету своје младости у 32-ој години свога живота, последије врло кратког боловања у Боназајеру.

Сматрамо за особиту дужност изјавити доживотну благодарност својој браћи Црногорцима, који у врло великом броју присуствоваше, те нашег незаборављеног покојника брацки ожалише и до вјечне куће испратише, и који скупише добровољне прилоге и нама овомо упутише, а то су ови: по перп. 40: Новица Кривокапић, Петар Кривокапић, Митар Марковић, Илија Миљановић; по перп. 30: Перо Кривокапић; по перп. 20: Марко Јовановић, Никола Клисић, Јован Марковић, Милан Ђетковић, Јаков Арсенивић, Мато Татар, Крсто Марковић, Зеко Жмукић, Лазар Жмукић, Милан Ђуровић, Јагош Рогановић, Јанко Томашевић, Јанко Кривокапић, Саво Рогановић, Иван Попивоца, Петар Мијановић, Јован Мијановић, Милан Мијановић, Филип Татар, Павле Поповић, Милош Перишић, Ђуро Драшковић, Јован Миљановић, Јован П. Марковић; по перп. 12: Саво Кривокапић; по перп. 10: Илија Мијановић, Периша Пајовић, Јаков Перовић, Живко Лалић, Јово Пејовић, Бошко Вулетић, Бошко Ђетковић, Јован Герговић, Никола Перовић, Илија Кривокапић, Јован Кривокапић, Максим Кривокапић, Ђуро Кривокапић, Раде Кривокапић, Илија К. Кривокапић; по перп. 5: Благо Вујовић.

А тако исто нека је доживотна благодарност нашој браћи и пријатељима: Бјелицама, Граховљанима, Чењљанима и Цуцама, који на глас о смрти покојника похиташе код наше куће у врло великом броју и покојника с нама заједнички ожалише и у неколико нашу тугу ублажише.

Нека је особита хвала и благодарност г. г. командирну Петру Томановићу, капетану Симу Ђ. Кривокапићу, свештенику Петру Мијановићу, поручнику Крсту Поповићу и официрима Саву Дурковићу, Симу Звизеру, Саву Кривокапићу, барјактару Ђукану Миркову Вукотићу, Николи М. Ивановићу, Јовану Ђ. Живковићу, барјактару Радуну Јовановићу и Николи Вулетићу и Филипу Кривокапићу, Лесу Ј. Гопчевићу са цијелим његовим друштвом.

Још једном нека је особита хвала и благодарност, ко ма којим путем учествова у нашој претрешкој жалости.

Цуце, 23. марта 1912. год.
Ожалошћени: отац **Станоје**; мати **Златана**; брат **Васо**; сестре **Маре**, **Милица**, **Спасенија** и **Стане**; супруга **Савица**; син **Божо**; кћи **Ћетна** са осталом родбином. P. 346, бр. 303, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег негда непрежаљеног мужа, оца и ђеда

† Ивана Чутурице

који се последије дугог и тешког боловања пресели у вјечност 11. марта о. г., у 69. години свога живота, — сматрамо за свету дужност изјавити доживотну благодарност госп. др. Радуловићу, који се онако својски заузимаше, да нам милог покојника спасе од ненаситне смрти.

Срдачна хвала г. г. свјештеницима: Велешеву и Вуковићу, који над покојником опијело извршише, као и г. г. учитељима овдашње основ. школе, који са ђацима спровод увеличаше.

Особита хвала г. свјештенику Вуковићу, који се са покојником, при посвешћем растанку, онако дирљивим говором опрости, изнијевши његове војничке и грађанске врлине.

Братска, најсрдечнија и вјечита захвалност председнику госп. кап. Току Ђурићу са цијелим грађанством вароши Дан. Града обојега пола, који покојника за вријеме болести својски походише, а приликом смрти ожалише и у великом броју до вјечне куће отпратише, те тиме нам тугу и бол у многоме олакшаше.

Незаборавна хвала и наше признање племеницима Бјелопавлићским, кумовима и пријатељима, као и браћи Вражегрцима, који на глас смрти похиташе и покојника онако братски ожалише и до вјечне куће испратише.

У опште хвала свима, који ма којим путем изразише саучешће у нашој големој тузи. — Данилов-град, 30. марта 1912 год.

Ожалошћени: супруга **Ката**; син **Ђоко**; снаха **Јаница**; унучад: **Вонслав**, **Милорад**, **Наталија**, **Даница**, **Јованка** и **Бранка**; кћери: **Љубица** и **Макица** са осталом родбином. P. 220, бр. 297, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом изненадне смрти нашег негда непрежаљеног сина, односно брата, синовца, ђевера и стрица

† Василије Мацића

који у најљепшем цвијету младости, у 28. години, поину 8. децембра 1911., радећи у мини у Ро-слину, Вашингтон, — сматрамо за свету дужност најсрдечније захвалити браћи Србима, члановима Српског Добротворног Друштва «Свети Ђорђе» одјел. 35, који њих 400 на окупу, на свечан начин сахранише свог друга, нашег милог покојника, те нам тиме жалост у неколико ублажише.

Понаособ хвала г. Митру Рубежанину, друштвеном председнику, који нам у име своје и чланова изјави онако дивно саучешће.

Срдачна хвала г. официру Милутину Жугићу, команданту Мјетичке чете, свештенику Алекси Жугићу, који са братством на глас смрти непрежаљеног покојника похиташе нашој кући, да нас тјеше у жалости.

Хвала Томићима, Јањићима, Вуковићима, Грбовићима и Дуковићима, који у онико великом броју добоше и олакшаше нашег драгoг покојника.

Још једном хвала свима и свакоме, ко нам ма којим начином изјави саучешће у нашој жалости за драгим Василијем, нашом изгубљеном надом. Новаковић, 31. марта 1912 год.

Ожалошћени: отац **Симеун**; брат **Глиго**; сестре: **Марија**, **Василија**, **Милица**; снаха **Илинка**; синовци: **Јеврем**, **Дамјан**, **Неђељко**; стриц **Марко**; стрина **Милуша**; братучед **Петар** са осталом родбином. P. 190, бр. 291, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Дубоко ожалошћени смрћу нашег никад непрежаљеног сина, односно мужа, оца, брата, братучеда и рођака

† Марка Ф. Драгојевића

— пјешадијског потпоручика —

којега у најачој мушкој свази, у 35. год. свога живота, несретна смрт отрже на 3. овог мјесеца између нас, његове мајке, супруге и браће и догробно заведе нашим срцима неизљечиву рану, ма да је наша туга у многоме ублажена рођењем Марковог мушког дјетета, сјутра дан после његовог погребга. — неможемо овим пропустити, а да из наших рањених срца не изјавимо нашу најдубљу благодарност.

Доживотна хвала и највиша благодарност Његовом Краљ. Височанству Престољовашљедику Краљевићу Данилу на онаком дирљивом саучешћу, којег нам телеграфским путем изјави.

Не мању догробну благодарност изјављујемо Њиховим Краљ. Височанствима Књазу Мирку и Књагини Наталији, који не само што нам телеграфским путем саучешће изјавише, него и за вријеме покојникове болести често пута за њега распитиваху, — чиме су нам и поред поданичке дужности задужили, да им догробно остајемо благодарни, јер нам у многоме тугу за милим покојником, нашом дијем и поносом, ублажише.

Најискренија доживотна благодарност Његовом Високопреосвештеном Господину Митрополиту Митрофану и Његовом Преосвештеном Господину Епископу Кириллу на изјављеним телеграфским саучешћима.

Хвала г. г. војводи Илији Пламенцу, мпистру у пензији; министрима: срдари Јанку Вукотићу и Милу Дојићу и свима онима, који нам с. Цетиња, Грахова, Ријеке, Вира, Бара, Улциња, Подгорице, Дабрскова-града, Никшића, Шавника, Величана, Добрак Села и Дражевице, телеграфским и писменим путем саучешће изјавише у овој нашој претрешкој жалости.

Догробна хвала г. бригадиру срдари Нику Кусовићу са официрима, који корпоративно у оноликом броју из Подгорице са официрског скупа добоше, покојника братски и дирљиво олакшаше и на самртном одају вијенац положише, — са чиме нам највише наша рањена срца ублажише.

Доживотна хвала Првој Друшћеској Земљорадничкој Задруги, који групом, сви непи чланови добоше, братски га олакшаше и вијенац, као свега члану управног одбора положише и над истим се у име Задруге, преко његог члана Андрије Вујаковића дирљивим говором опростише, истакнувши му у главном његов рад и заузимање за оснивање исте Задруге, те нам са тиме у великој жалости ублажише за милим нам покојником.

Хвала г. г. кап. Нику Поповићу и трговцима с Ријеке: Матију Кулићу, Браћи Оручевићима, Матију Станкићу, Браћи Лпарји, који над покојником вијенац положише.

Догробна и незаборављена хвала нашој браћи, пријатељима, кумовима и познаницима из: Баица, Цетина, Косијера, Добрак Села, Улића, Бокана, Цеклина, Окевића, Ријеке и околине јој. Љуботиња, Дујево, Добрак Ђуне, Јаковића, Метериза, Хрваша, Загоре, Љешанске нахије, Додоша, Жабаља, Врапље, Црпичије и Подгорице, који на челу својих главару и великим масама добоше и онако милог нам покојника дирљиво и братски олакшаше и спровод увеличаше, су чиме су нас до гроба задужили и жалост ублажили.

Хвала г. поручнику Луки Дајковићу, који се над милим нам покојником у име своје и покојникових другова онако дирљивим говором опрости, истакнувши у главном његов рад, способност и трудољубље и као официра и као грађанина.

Хвала господи докторима Сенаторијума „Gretmensteina“ код Беча, где је покојник дуго вријеме стојао, да несретној болести лијека нађе; као и нашим докторима г. г.: Перазивићу, Матановићу, Огњеновићу, Сужњевућу и Марулису, који не жаљаху труда, само да милог нам покојника из чељсти смрти отргну.

Хвала мјесном свештенику и учитељству, који са ђацима и својим присуством спровод увеличаше. Незмјерна хвала г. официру Васу Газиводи са подручним му војницима, који у потпуној војничкој новој униформи добоше и по дужности покојника, као официра војничким почастима од куће до гроба испратише, а поред тога и братски га олакшаше.

Хвала нашој браћи и пријатељима из Друшћа, који својски, — управо братски, — неузносно радише, не само за вријеме покојникове болести, него и на дан његове смрти и погребга, братски га ожалише и у оноликој ријеткој маси народа, — поканицима — ред одржаше и свакога дочекаше и испратише.

Овим истим путем изјављујемо нашу најдубљу благодарност Његовом Краљ. Височанству Књазу Петру и свима онима, који нам било лично, било телеграфским и писменим путем честитке упутише приликом рођења Марковог мушког дјетета, кој